

Miljøministeriet
Departementet
Miljø
mim@mim.dk
cc: sikjl@mim.dk

Landbrug & Fødevarer

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V
T +45 3339 4000
F +45 3339 4141
E info@lf.dk
W www.lf.dk
CVR DK 25 52 95 29

Høringssvar fra Landbrug & Fødevarer vedr. ændring af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen (J.nr. 2024-5033)

Som opfølgning på aftale om grøn omstilling af dansk landbrug fra oktober 2021 har Miljøministeriet sendt husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen i høring med nye regler, der implementerer Landbrugsaftalens krav fra 2021 om reduktion af metanudledningen fra køers fordøjelse.

Nedenfor fremgår Landbrug & Fødevarers generelle og konkrete bemærkninger til bekendtgørelsesændringen.

Generelle bemærkninger

L&F arbejder målrettet på at sænke klimaaftrykket den danske fødevarerproduktion. Men det kræver, at vi får så mange klimavirkemidler ud at virke så hurtigt som muligt.

Mange klimavirkemidler medfører dog store omkostninger for fødevarerproducenterne, og derfor er det bekymrende, når danske producenter udsættes for krav om anvendelse af virkemidler, som konkurrenter i vores nabolande ikke har.

I den brede politiske landbrugsaftale, som regeringen indgik 4. oktober 2021, blev det besluttet, at der fra 2025 indføres et generelt reduktionskrav for metan fra kvægs fordøjelse. L&Fs primære interesse i den aktuelle høring er således, at sikre en for kvægbrugerne så smidig og administrativt enkel implementering af dette krav, som muligt, under hensyntagen til øvrige bæredygtighedsparametre som eksempelvis dyrevelfærd, globalt klimaaftryk og økonomi.

Lovstruktur

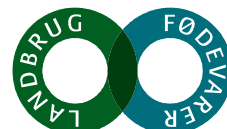
På den baggrund finder Landbrug & Fødevarer reguleringsstrukturen i implementering af kravet uhensigtsmæssig og forvirrende.

Dette er der 2 årsager til:

- 1) L&F finder det unødigt administrativt tungt, at hele bekendtgørelsen skal tilrettes og sendes i høring, før nye godkendte metanreducerende fodervirkemidler til kvæg kan tælle med til opfyldelse af kravet. Denne yderligere administrative arbejdsgang vil forsinke en i forvejen meget langsommelig og tung godkendelsesprocedure for nye klimavirkemidler og miljøteknologiske løsninger.
- 2) Kravets indarbejdelse i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen giver anledning til forvirring om håndhævelse af kravene. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fastsætter regler om godkendelser, tilladelser og anmeldelser samt om revurdering af godkendelser i henhold til reglerne i husdyrbrugsloven. Samtidig har

Landbrug & Fødevarer repræsenterer landbruget og fødevarerhvervet i Danmark. Organisationen er resultatet af en fusion mellem *Landbrugsrådet*, *Danske Slagterier*, *Dansk Svineproduktion*, *Dansk Landbrug* med *Dansk Landbrugs Medier* og *Dansk Landbrugsrådgivning*, samt væsentlige dele af *Mejeriforeningens* aktiviteter.

Landbrug & Fødevarer repræsenterer Danmarks største kompetenceklynge med 150.000 beskæftigede og en samlet eksport på mere end 100 mia. kr. årligt.

bekendtgørelsen i forvejen et afsnit "Fodringkrav" (§ 53), som omhandler krav som følge af IE-direktivet. Den gældende bekendtgørelse henviser til tilsynsmyndigheden, som er kommunen, hvilket også er hovedreglen i selve husdyrloven. Udkast til ny bekendtgørelsen foreslås også at indeholde regler, der er uddelegeret til Fødevarestyrelsen, hvilket i sig selv er uigennemskueligt.

Landbrug & Fødevarer foreslår derfor, at kravet indarbejdes i en separat bekendtgørelse hjemlet i husdyrloven, og at denne bekendtgørelse i stedet for specifikt at opliste de godkendte virkemidler henviser til en separat virkemiddelliste, der opdateres løbende, når et nyt virkemiddel er godkendt. Dette vil fremme hurtigere ibrugtagning af nye klimavirkemidler.

Landbrug & Fødevarer opfordrer til, at Miljøministeriet kommer med en begrundelse for, at kravene implementeres i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen med kommunerne som ansvarlig myndighed fremfor, at der udarbejdes en selvstændig bekendtgørelse. Landbrug & Fødevarer foreslår, at der fremsættes en plan for, hvordan reglerne fremadrettet kan blive administrativt forenklet.

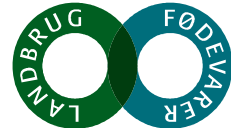
Kontrol og dokumentation

Forudsigelighed, herunder indrettelseshensyn, er et væsentligt retssikkerhedsprincip, og det er af stor vigtighed, at der er klarhed over, hvordan det enkelte kvægbrug dokumenterer, at reglerne er overholdt. Lige nu er det ikke entydigt klart, hvilken og hvor meget dokumentation, der er tilstrækkeligt for at være sikker på, at reglerne i bekendtgørelsen er overholdt. Som det er beskrevet i høringsmaterialet, er det ikke helt klart, hvordan reglerne præcist dokumenteres overholdt, og det vil være yderst beklageligt, hvis nogle kvægbrugere ender i en situation, hvor deres dokumentation underkendes grundet uklare regler.

Vigtigheden af dette fremhæves også i relation til de i Grøn Fond aftalte kompensations- og tilskudsordninger til metanreducerende foder, idet det fra vores side forventes, at der indføres overensstemmelse mellem dokumentationskrav til disse ordninger og til opfyldelsen af det generelle reduktionskrav. Hvis der er uklarhed om de nødvendige dokumentationskrav, kan det få meget store økonomiske konsekvenser for kvægbrugere. Såfremt den enkelte kvægbruger skal tilmelde sig en kompensations/tilskudsordning året før, selv afholde udgifterne til virkemidlet i en længere periode, og først derefter får udbetalt kompensation under forudsætning af, at dokumentationskravene er opfyldt, giver det en unødigt økonomisk risiko for landmanden, der både kan miste den forventede kompensation/tilskud og derudover har renteudgifter og lignende transaktionsomkostninger relateret til indkøb af fodervirkemidler i den mellemliggende periode.

Anvendelse af foderanalyser som grundlag for kontrol bør også håndteres med inddragelse af usikkerhed på kontrolresultaterne. Dette relaterer sig både til analyseusikkerheder, til usikkerheder i forbindelse med sampling af foderprøver og til den kendsgerning, at den samlede ration på en kvægbesætning består af flere adskilte elementer, fx en PMR på foderbordet, tilskudsfoder i malkerobotten og 1-2 særskilte rationer til goldkøerne.

Usikkerheden kan forebygges ved, at reglerne vedr. dokumentationskrav på området bliver præciseret. L&F opfordrer derfor til, at der indledes en dialog med erhvervet om, hvilken dokumentation, der vil være tilstrækkelig.

Faglige udfordringer med fedtfodring

L&F ser endvidere en række faglige udfordringer relateret til fedtfodring i de niveauer, som er angivet i udkast til ny bekendtgørelse. Det relaterer sig særligt til manglende viden om høje fedtniveauer i foder til goldkøer. Køerne er i denne overgangsperiode særligt følsomme for metaboliske sygdomme og reproduktionsproblemer og fodres specielt for at forebygge dette. Bekymringerne er beskrevet yderligere i de specifikke bemærkninger, og på baggrund af disse ønsker L&F, at goldkøer fritages reglerne om metanreducerende foder, indtil effekter af fedtfodring i goldperioden er nøjere undersøgt.

Ydermere er L&F bekymret over den manglende viden om effekten på mælkenes egenskaber ved store mængder af fedt i foderet. Dette omfatter både de ernæringsmæssige og de forarbejdningmæssige egenskaber. Der mangler også viden om effekterne ved forskellige sammensætninger af fedt i foderet, idet fx umættet fedt og mættet fedt har forskellig effekt på metanudledning, mælkeproduktion og dyrevelfærd.

L&F opfordrer Miljøministeriet til sideløbende med reglernes ikrafttrædelse at foretage en systematisk overvågning og evaluering af, hvordan metanreducerende foder påvirker drivhusgasudledning, dyrevelfærd, kvalitative egenskaber i mælken samt økonomi for erhvervet.

Specifikke kommentarer til høringsbrevet

Baggrund side 6

Det fremgår, at goldkøer også omfattes af krav om tildeling af Bovaer eller øget fedt. Det bemærkes, at der ikke er lavet forsøg med Bovaer til goldkøer, og at der også er få forsøg med fedt til goldkøer, især i de høje mængder der lægges op til i bekendtgørelsesudkastet.

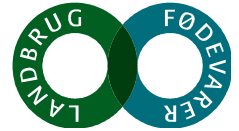
Koens stofskifte kan være følsomt i perioden omkring kælvning. Bovaer har vist vekselvirkninger med fodermidler, især stivelse/fiber-forholdet, og goldko-rationer indeholder store mængder fibre i form af halm, som muligvis har betydning for effekten af Bovaer. Det er derfor bekymrende, at bekendtgørelsen indeholder regler om tildeling af fodersubstanser til grupper af køer, hvor man ikke har undersøgt effekten på metan, sundhed og overgang til laktation. L&F ønsker derfor, at goldkøer fritages reglerne om foderadditiver, indtil goldperioden er nøjere undersøgt.

Baggrund side 7:

Af høringsbrevet fremgår det, at effekten af Bovaer på metanreduktionen kun er 27 %, hvilket L&F undrer sig over, når forsøg på AU har vist betydelig større reduktioner, f.eks. de 33-35% som dels citeres i materialet, men også er påvist i Maigaard, 2024 (Phd-afhandling AU, Morten Maigaard, 2024). Forsøg på bedrifter i felten har ligeledes i gennemsnit vist reduktioner på 35 % (Nielsen, N.I. Indlæg på KvægKongres 2024). L&F beder derfor ministeriet om at redegøre for, hvorfor der benyttes en reduktionsprocent på 27 % og ikke de 33-35 %, specielt set i lyset af, at man ikke har målinger af metan-reduktion hos goldkøer.

Baggrund side 9:

Klimaeffekten af de fodertiltag, der indføres med denne bekendtgørelse, regnes ud fra territorialprincippet. Det er her vigtigt for L&F at gøre opmærksom på, at vælges øget fedt

som virkemiddel, vil det overvejende blive i form af palmefedt, der vil blive anvendt ude på bedrifterne, da umættet fedt (rapsfrø) i de øgede mængder vil give udfordringer med vom-funktion og faldende mælkefedtproduktion. Palmefedt har et klimaaftryk, som er 3-4 gange højere end de fodermidler, det erstatter, her typisk korn, jf. AU-rapport 118 (Mogenssen et al., Bæredygtighedsværdier for fodermidler, DCA-rapport 116, 2018). Certificeringsordninger er under udarbejdelse, men klimaaftryk på certificeret palmefedt kendes ikke – det fremgår heller ikke af GFLI-databasen, som den danske foderstofbranche anvender.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser side 12:

L&F undrer sig over de beregnede årlige udgifter for erhvervet, der ifølge høringsbrevet vurderes at udgøre 60 mio. kr. årligt. Når Bovaer er indkøbt til forsøg, har det kostet mellem 2,25 og 2,75 kr./ko/dag (dertil kommer håndterings- og iblandingsomkostninger hos foderstof/mineralfirmaer). Hvis der antages 2,75 kr./ko/dag i 3 måneder til 485.000 konventionelle køer, løber det op i 120 mio. kr./år. Dertil kommer omkostningen til administration for at leve op til dokumentationskrav samt at ko-foder ikke kan bruges til kalve (typisk bruges ko-foder til kalve (<6-7 mdr.)). Derfor medgår øget tid til ekstra foderblanding til kalve.

Palmefedt koster ca. 10 kr./kg og der skal i gennemsnit anvendes yderligere 380 gram/ko/dag for at opnå 48 g fedtsyre/kg tørstof, dvs. ca. 1.400 kr./årsko. Energimæssigt erstattes primært korn, hvorved der spares ca. 550 kr./årsko ved en kornpris 1,5 kr./kg. Der kan på baggrund af ældre forsøg antages et mindre negativt respons i mælkeydelser, som antages at bidrage med ca. 300 kr. (omend usikkert). Dette vil resultere i en netto omkostning på ca. 550 kr.*485.000 årskøer = 270 mio. kr./år.

Vil Miljøministeriet kommentere på, hvorfor der er væsentlig divergens mellem de estimer af omkostningerne, som L&F vurderer bekendtgørelsen vil betyde for erhvervet, og de estimer ministeriet præsenterer?

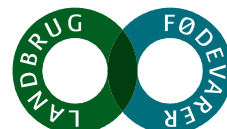
Administrative og økonomiske konsekvenser for det offentlige side 12

Det fremgår af høringsbrevet, at der vil blive foretaget enkelte analyser af foderet med henblik på verifikation af indholdsstofferne. Dette vurderer L&F som værende meget problematisk, da der på nuværende tidspunkt ingen erfaring er med analyser af 3NOP i fuldfoder, premix eller mineraler fra FVSTs laboratorier. Det er meget vigtigt, at der først etableres et erfaringsgrundlag for disse analyser, hvis dette skal bruges i kontrol-øjemed og i eventuelle tvister.

Tekniske bemærkninger angående fedtfodring

Nedenfor er listet en række bekymringer angående anvendelse af øget fedtfodring. L&F opfordrer ministeriet til dialog med erhvervet angående de nævnte udfordringer og samtidig foretage overvågning og evaluering af virkningerne af den øgede fedttildeling.

- 1) Der er ikke tradition for at analysere fedtsyrer i fodermidler. Fodermiddeltabellens tal er tilbage fra 1970/1980'erne (norfor.info og Andersen & Just, fodermiddeltabel, 1980). Der er således stor usikkerhed om hvilke værdier der vil fremkomme ved analyse af især grovfoder og fuldfoder, men også kraftfoder og råvarer. Der er indikationer på, at når man sender grovfoderprøver til analyse i EurofinsNL, så analyseres højere fedtsyreværdier end når de samme prøver sendes til analyse i EurofinsDK. At bruge analyser i kontrol-øjemed er tilfældigt og risikabelt, så

længe der ikke ligger et forarbejde omkring analyser af fodermidler på de to mest anvendte laboratorier for danske grovfoder- og fuldfoderprøver (EurofinsNL og EurofinsDK).

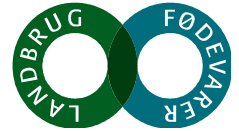
- 2) I besætninger hvor der ikke fodres TMR, men PMR, dvs. f.eks. tildeles der kraftfoder i malkerobotter og fuldfoder på foderbordet, skal der udtages prøver af begge dele og det skal beregnes af kontrolmyndighederne (her LBST), hvad det samlede fedtsyreniveau er under hensyntagen til TS-indhold.
- 3) Effekten af palmefedt på metan er dårligt belyst og det er usikkert om man kan regne med samme effekt som for rapsfrø. Rapsfrø er umættet fedt, der binder brint-ioner og dermed reducerer substrat til metan dannelse, hvilket ikke på samme måde gør sig gældende for palmefedt.
- 4) Høje rapsmængder (når der fodres med mere end 35-40 g fedtsyrer/kg TS fra rapsprodukter) risikerer at reducere vommens evne til at syntetisere mikrobielt protein, hvilket kan gå ud over fiber-fordøjeligheden, især i rationer med meget stivelse og/eller lave fiber-andele (Hristov, 2024).
- 5) Koen har begrænset absorptionskapacitet i tarmkanalen for fedtsyrer og desto mere fedt en ko tildes desto mere vil procentvis ende i gødningen. Fedt i gødningen medfører øget metandannelse i stald og lager (Maigaard et al., 2022). Det er derfor væsentligt at tage højde for de delvist øgede emissioner fra stald og lager.
- 6) En ko omsætter gennemsnitligt ca. 780 g fedtsyrer/dag. Kravet om 48 g/kg TS betyder, at en ko skal omsætte ca. 1.150 g fedtsyrer/dag. Der kan dog være køer og besætninger, som æder mere end gennemsnittet, dvs. omkring 26-28 kg TS/ko/dag. Køerne i sådanne besætninger skal omsætte +1.300 g fedtsyrer, korresponderende med + 1,6 kg råfedt/ko/dag. Det er usikkert, om vidensgrundlaget er på plads ift. om køer kan omsætte så store mængder fedt. Det bør belyses, om den manglende omsætning af dette fedt kan være årsagen til, at der i flere forsøg med rapsfrø ikke er set reduktioner i metan (f.eks. Kjeldsen et al., 2024)

Specifikke kommentarer til bekendtgørelsesudkastet

§41 Dokumentation og kontrol

L&F er uforstående overfor valget af placering af reglerne om fodertilsætningsstoffer i dette bekendtgørelsesudkast af de grunde, der er nævnt indledningsvist. Det bidrager ikke til regelforenklingen, gennemsigtigheden eller forudsigeligheden at placere og videredelegere området for tilsyn og håndhævelse af fodertilsætningsstofferne som foreslået med bekendtgørelsesudkastet.

Det er afgørende med forudsigelighed med hensyn til, hvad man som landbruger kan forvente at møde i kontrollen og med hvilken kontrolfrekvens, hvilket der ikke er tilstrækkelig klarhed over. På Fødevarestyrelsens område foregår noget af foderkontrollen i øvrigt også på virksomhedsniveau. Forudsættes dette også med indførslen af kravet om fodertilsætningsstoffer, jf. § 40? Der fremgår en række eksempler i § 41 på, hvordan det

dokumenteres, at § 40 er overholdt. Det bør udspecificeres, hvad tilstrækkelig dokumentation er. Hvis det kan dokumenteres, at der er indkøbt metan-reducerende materiale, og der foreligger en foderplan, så bør det kunne opfylde dokumentationskravet. Det er vigtigt, at det hurtigst muligt meldes ud, hvad dokumentationskravet præcist er, så den enkelte landmand kan forberede sig. Det er herudover vigtigt, at dokumentationskravet tager højde for den naturlige variation, der er i forbindelse med fodring af kvæg og ikke har ensidigt fokus på en faktor, men består af flere elementer. Herudover bør det udspecificeres, hvad der menes med en foderplan, da mange kvægbrugere bruger systemet DMS til foderplaner, men ikke alle.

Fodres der med Bovaer er der ønske om, at man i tilfælde af leveranceproblematikker ikke straffer den enkelte landmand. L&F opfordrer til, at det undersøges, om der er behov for en undtagelsesbestemmelse i tilfælde af leveranceproblemer, eller hvis der i evaluering af kravene om metanreducerende foder viser sig uforudsete problemer for fx dyrevelfærden

L&F ønsker desuden for god ordens skyld at få præciseret, at der ikke med indførslen af § 40-41 og placering af tilsyn og håndhævelse i Fødevarestyrelsen og Landbrugsstyrelsen, også ligger en risiko for tilkobling til konditionalitetskontrollen. Dette formoder vi ikke på nogen måde kan være tilfældet, da konditionalitetskontrollens lovgivningsbestemte forvaltningskrav til foder, sporbarhed og håndtering, LF 5.6, 5.9-5.10 specifikt angår folkesundhed og plantesundhed, herunder fødevarerikkerhed, men vi imødeser en bekræftelse af, at indførslen ikke på nogen måde er koblet til konditionalitetskontrollen.

Landbrug & Fødevarer står naturligvis til rådighed for yderligere drøftelse af ovenstående.

Med venlig hilsen

Julie Rose Bang

Miljøpolitisk Konsulent
Miljø & Bæredygtighed
M +45 23 45 07 11
E jrba@lf.dk